



ULUSLARARASI  
**AKADEMİK BİLDİRİLER**  
INTERNATIONAL ACADEMIC PAPERS BOOK



KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR



**ULUSLARARASI  
AKADEMİK BİLDİRİLER**  
INTERNATIONAL ACADEMIC PAPERS BOOK



Aralık 2019, KOCAELİ

**KARTEPE ZİRVESİ 2019  
ŞEHİRCİLİK VE MUTLU ŞEHİR  
BİLDİRİLER KİTABI**

ISBN : 978-605-5116-76-7

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı  
Karabaş Mah. Salim Dervişoğlu Cad. No:80 41040 İzmit / Kocaeli  
T: 0262 318 10 00  
[www.kocaeli.bel.tr](http://www.kocaeli.bel.tr)

**Yayın Sahibi**

Tahir BÜYÜKAKIN  
Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı

**Genel Koordinatör**

Balamir GÜNDÖĞDU

**Yayın Kurulu:**

Prof. Dr. Haluk SELVİ  
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN  
Prof.Dr. Yılmaz BİNGÖL  
Prof. Dr. Dilek DEMİRBAŞ  
Prof. Dr. Veysel BOZKURT  
Dr. Hasan AYDINLIK  
Raşit FİDAN  
Hayriye SÖZER  
Muzaffer SABUR

**Tasarım**

RNA

Bu kitabın tüm yayın hakları Kocaeli Büyükşehir Belediyesine aittir.  
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabılır. İzinsiz çoğaltılamaz ve basılamaz.  
Bu eserdeki yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.  
KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin KÜLTÜR HİZMETİDİR. PARA İLE SATILAMAZ.



## BİR KOMŞULUK VE YERLEŞME BİRİMİ OLARAK TÜRKİYE'NİN ŞEHİRLEŞME POLİTİKASINDA “MAHALLE”NİN YENİDEN İNŞASI

Prof. Dr. Hasan YAYLI  
Dr. Öğr. Üyesi Refik YASLIKAYA

Kırıkkale Üniversitesi  
hyayli@hotmail.com  
refik@kku.edu.tr

### Özet

Ottoman Empire'ında gerek toplumsal yaşamın ve gerekse idari ve adli teşkilatın ilk basamağını oluşturan mahalleler Osmanlıdan Cumhuriyete aktarılmış çok yönlü bir kurumdur. Günümüz şehirlerinde, şehrin fiziki inşası ve sosyolojik olarak da şehirli bireylerin inşası için bu tarihsel miras yeniden etkin hale getirilebilir. 5393 sayılı kanuna göre bir komşuluk birimi olarak betimlenen mahalle, Türk idare yapısı içinde herhangi bir idari birime karşılık gelmemektedir. Zira İdare Hukuku bağlamında Kamu Tüzel Kişiğine sahip olmadığı için mahalle teşkilatına hukuki anlamda birtakım hakların ve yetkilerin verilmesi, yükümlülüklerin yüklenmesi mümkün değildir. Bu nedenle de belediye kanununda “Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birim” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım mahalleyi şehirlerin yapılışma planlamasında ve mahalli ve müsterek nitelikli birçok hizmetin örgütlenmesi ve yürütülmesi sürecinde bir ölçek olarak belirlemektedir.

Bu çalışmada birçok politika metninde şehirleşme politikasında önemli bir düzey olarak karşımıza çıkan mahallenin yeniden inşası, yapılışma ve şehirlileşme politikalardında önemli bir ölçek olması boyutu ile ele alınacak ve yeniden insanın pratığıne ilişkin bir dizi öneri geliştirilmeye çalışılacaktır. Bu sayede yapılışma boyutunda yatay büyümeye olarak ortaya koyulan politika tercihi için belediyelere mahalle ölçüğünde tip planlar üretmesi ve mahalle düzeyinde bu planları uygulamaya geçirmesi önerilmektedir. Diğer taraftan da farklılıklar bir zenginlik olarak görüp birlikte yaşama kültürünü şehirlileşmenin ilk basamağı olarak benimsemek dolayısı ile birlikte yaşamın önündeki en önemli engel olan kültürel körlüğü ortadan kaldırarak kültürel yetkinlik düzeyini geliştirmek sureti ile, birlikte yaşama kültürünün inşasının sağlanacağı varsayılmaktadır. Şehre ait yaşam biçimlerini şehirde yaşayan bireylerin benimsesmesi olarak tanımlanan şehirlilik bilincinin inşası için, mahalle ölçüğünün optimum ölçek olduğu iddiası bu çalışma kapsamında temellendirilmeye çalışılacaktır. Zira mahalle düzeyinde kültürel okuryazarlığın geliştirilmesine paralel olarak bir arada yaşama kültürü gelişecek ve nihayetinde temel politika metinlerinde altı çizilen Yaşanabilir Şehirler hedefine ulaşabilecektir.

**Anahtar kelimeler: Şehirlileşme, Mahalle, Komşuluk Birimi, Şehirleşme Politikası**



## RECONSTRUCTION OF “NEIGHBORHOOD” AS A VICINAGE AND SETTLEMENT UNIT IN TURKEY’S URBANIZATION POLICY

### Abstract

The neighborhoods that constitute the first step of social life and administrative and judicial organization in the Ottoman Empire are a multi-faceted institution transferred from the Ottoman Empire to the Republic. In today's cities, this historical heritage can be reactivated for the physical construction of the city and for the construction of civic individuals sociologically. The neighborhood, which is described as a vicinage unit according to the law no. 5393, does not correspond to any administrative unit within the Turkish administrative structure. Because it does not have a Public Legal Personality in the context of Administrative Law, it is not possible to grant certain rights and powers to the neighborhood organization and to impose obligations on them. Therefore, it is defined in the municipal law as “the administrative unit within the municipality boundaries, whose needs and priorities have similar characteristics and have a neighborly relationship among its inhabitants”. This definition specifies the neighborhood as a scale in the urban planning of cities and in the process of organizing and conducting many local and joint services.

In this study, the reconstruction of the neighborhood, which is seen as an important level in urbanization policy in many policy texts, will be discussed with the dimension of being an important scale in urbanization and urbanization policies, and a model proposal related to the practice of reconstruction will be developed. Thus, it is recommended that municipalities produce type plans for the neighborhood level and implement these plans at the neighborhood level for the policy preference put forward as horizontal growth in the construction dimension. On the other hand, considering the differences as a richness and adopting the culture of living together as the first step of urbanization, it is assumed that the building of the culture of living together will be achieved by improving the level of cultural competence through eliminating the cultural blindness which is the most important obstacle to living together. The claim that the scale of the neighborhood is the optimum scale for the construction of urban consciousness, which is defined as the adoption of urban life styles by the individuals living in the city, will be tried to be grounded within the scope of this study. In parallel with the development of cultural literacy at the neighborhood level, the culture of coexistence will develop and ultimately the goal of the Livable Cities highlighted in the main policy texts will be achieved.

**Keywords:** Urbanization, Neighborhood, Vicinage Unit, Urbanization Policy



## Giriş

Osmanlı İmparatorluğu'nda gerek toplumsal yaşamın ve gerekse idari ve adli teşkilatın ilk basamağını oluşturan mahalleler Osmanlıdan Cumhuriyete aktarılmış çok yönlü bir kurumdur. Son yıllarda Türkiye'de şehirlerin fiziksel inşası yanında, kentlileşme adı altında sosyolojik anlamda şehirliliğin inşası da mahalleler özelinde tartışılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede yatay mimariden, mahallelerin hukuksal anlamda bir yönetim birimi olarak kabul edilmesine kadar pek çok görüş bulunmaktadır.

Bu çalışmada ise 11. Kalkınma Planında vurgulanan mahallenin, bir komşuluk ve yerleşme birimi olarak inşası tartışmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla öncelikle Türk yönetim yapısı içinde mahallenin hukuki durumu ortaya konulmuş ardından kalkınma planın öngördüğü şekilde mahallenin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik bazı öneriler oluşturulmuştur. Bu öneriler özet olarak kentlerde yeni oluşacak yerleşimlerin ölçek olarak mahalle bazında dizayn edilmesi ve bu yeni mahallelerde komşuluk ilişkileri özelinde ortak kullanım alanlarının oluşturulmasına yöneliktir.

## Türk Yönetim Yapısı İçinde Mahalle

Mahalle, yönetim geleneğimiz içindeki en köklü kurumlardan biridir. Ancak bu köklü kurum ve mahalle muhtarlıkları 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanunu ile kaldırılmıştır (Şahin & Asarkaya, 2019). Ancak kaldırma işleminin başta mahallenin güvenliği olmak üzere kent yönetiminde ciddi boşluk oluşturduğu fark edilmiş ve 1944 yılında çıkarılan bir kanunla tekrar kurulmuştur (Arikboğa, 2000). Mahallerin Yönetimine ilişkin temel kanun bugün de hala yürürlükte olan 1944 tarihli 4541 sayılı “Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun”dur. Kanuna göre mahallenin yönetimi bir muhtar ve dört üyeden oluşmaktadır. Yönetici için “muhtar”, üyeleri için de “İhtiyar heyeti” tabiri kullanıldığı için mahalle yönetimi 442 sayılı kanunla düzenlenen Köy yerel yönetimlerini andırmaktadır. Ancak burada köy yerel yönetiminin organlarından biri olan “Köy Derneği”ne karşılık gelecek bir organ bulunmamaktadır. Ancak köy yerel yönetimleri ile mahalleyi ayıran esas önemli faktör köyün bir yerel yönetim birimi olarak tanımlanmasına karşın, mahallenin tüzel kişiliği olan bir yerel yönetim birimi olmamasıdır. Bu durumun bir sonucu olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda da “Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birim” olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanımlama şekli mahalleye yönelik son yıllarda çeşitli görüşlerin de temelini oluşturmaktadır. Çünkü her ne kadar bir yerel yönetim birimi olmasa da mahalle bu tanımla mahalli



müşterek nitelikli birçok hizmetin örgütlenmesi ve yürütülmesinde bir ölçek olarak kabul edilmektedir. Üstelik bu ölçek hem fiziksel yapılaşmayla hem de demokratik katılım mekanizmasıyla ilişkilidir.

## 11. Kalkınma Planı ve Mahalle Vurgusu

2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Kalkınma planının şehirleşme başlığı altındaki politika hedefleri mahalle vurgusuyla dikkat çekmektedir. Planın mahalleye bakışı, bir komşuluk ve yerleşme birimi olarak mahalleyi yeniden işlevsel hale getirmeye yönelik bir kamu politikası oluşturma-nın ipuçlarını vermektedir.

Son üç kalkınma planında kamu politikaları içinde mahalle bir birim olarak kabul edilmemiş ve mahalleye yönelik vurgular yapılmamıştır. Buna karşın 11. Planda bu çalışmanın konusunu oluşturacak şekilde altı kez mahalle ibaresinin geçtiği görülmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019)

Bunlar:

1. Kamusal alanların erişim ve güvenliğinin artırılması için **mahalle** bazında kırılgan kesimlere yönelik olarak yerel yönetimlerin ihtiyaç analizi yapması ve hizmet kalitesinin artırılması desteklenecektir.
2. Mekânsal planlama sistemi, merkezi kuruluşlarla işbirliği içerisinde belirlenen ilke ve kurallar çerçevesinde, **mahalle** düzeyinde etkili katılım mekanizmalarını, izleme ve denetleme süreçlerini içerecek şekilde geliştirilecek; planlama ve uygulamanın mahalli idareler tarafından yapılması esas olacaktır.
3. Şehirleşmede yatay mimari esas alınacak; kentsel ortak yaşam, kentsel aidiyet, mahalle kültürü ve kent bilincini geliştirecek strateji ve uygulamalar yaygınlaştırılacaktır.
4. “Medeniyetimizi yaşatan şehir berati” ve “özgün **mahalle** sertifikası” verilmesine altlık oluşturacak kılavuzlar hazırlanacaktır. (2 kez)
5. İl, ilçe ve mahalle ölçüğünde kentsel veri altyapısının oluşturulması ve paylaşılması için kurumsal, teknik ve yasal altyapı güçlendirilecektir.

Kalkınma planındaki mahalleye yönelik vurguların şehirlerin yapılmasına, planlanmasında ve mahalli ve müşterek nitelikli birçok hizmetin örgütlenmesi ve yürütülmesi sürecinde mahalleyi normatif bir ölçü, bir ölçek olarak gören yeni bir yaklaşımı formüle ettiğini söyleyebiliriz. Üstelik bu yaklaşım yalnızca hizmet üretimi anlamında değil demokratik katılım anlamında da mahalleyi bir ölçek olarak görmektedir.



Bu çerçevede toplumun ilgili kesimlerini büyük görevler düşmektedir. Yerel yöneticiler, mahalle muhtarları, merkezi idarenin taşra örgütlenmeleri yanında akademisyenlerin de bu yeni mahalle formuna ilişkin öneriler geliştirmesi gerekmektedir.

### **Bir Komşuluk ve Yerleşme Birimi Olarak Mahalle**

Planın öngördüğü şekilde mahallenin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik bazı öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Birlikte yaşama kültürü kentlileşmenin ilk basamağıdır. Ancak bizim uzun yıllara dayanan kentleşme deneyimimiz bir kentlileşme kültürü üretmediği gibi birlikte yaşama kültüründen de bizi hızla uzaklaştırmaktadır. Bu kültürü yeniden inşa edecek projelere ihtiyacımız olduğu bir gerçektir. Ancak bu projelerin sadece geçmişe öykünen retrotopik projeler olmaması gereklidir. Her çağ kendi kültürünü yaratır. Bu kültürü yok sayıp geçmişin hayalleriyle yaşanamayacağı gibi, geçmişteki kent kültürünü, döneminden bağımsız kabul edip bugün yeniden inşa etmeye çalışmak da imkansızdır. Bugün yapılması gereken bugüne ait kültürü veri kabul edip bunun üzerinden yeni kent tasarımları yapmak olmalıdır.

Bu çerçevede kentlerin eski yerleşimlerinde yapılabileceklerin sınırlı olduğunu unutmamak gereklidir. Ancak kentlerin büyümeye aksları ve bu akslar üzerinde oluşturulan yeni yerleşimler yeni bir misyon ve vizyonla tanımlanabilir. Örneğin yeni parselasyon planları yapılrken ölçek mahalle kabul edilerek, bu ölçekte “tip planlar” çizilebilir ve bunların mahalle düzeyinde uygulanması için çeşitli teşvikler üretilebilir. Şüphesiz ki burada sözü edilen yaklaşım totaliter ve merkezi plancı bir yaklaşım olmayacağıdır. Hatta tam tersine bu tür planların katılımcı yöntemlerle üretilmesi sağlanmalıdır.

2. Birlikte yaşamının en önemli adımlarından biri sınırları içinde yaşayanları mutsuz eden, onlara maliyet üreten değil tam tersine onları tamamlayan mahallelerdir. Böyle bir mahallenin ön şartlarından biri, birlikte yaşama kültürü üreten, ortak kullanımına tahsis edilmiş mekanlardır. Bugün kentlerde modern olarak nitelenen hayat insanları ev, iş, okul denklemine sıkıştırmış durumdadır. Bu da beraberinde kendi içine kapanan bireyleri ortaya çıkarmaktadır. Bu açmazı çözebilmenin yollarından biri insanların kendi konutları ve çevresinde sosyalleşmelerini sağlamaktır.

Belki ilk söylenilidinde gözümüzde canlandırmak zor olsa da mahalle içerisinde mahallelinin salçasını kaynatabileceği, tarhanasını dökebileceği, eriştesini kesebileceği ortak alanlar oluş-



turmak bunun ilk basamağı olabilir. Çünkü her ne kadar yüzde doksanın fazla kentlileşmiş bir toplum olarak gözükse de köyle hala bağlarını devam ettiren bir topluma sahibiz ve bu toplum bu tür ihtiyaçlarını eğer bir köyü varsa yaz aylarında köyüne giderek sağlamaktadır. Bu nedenle Anadolu'daki kasaba ve köylerden büyük şehirlere çalışan otobüsler sonbahar aylarında yolculan çok yolculara ait gıda maddelerini taşırlar. Buradaki amaç köyle bağı koparmak değildir yalnızca kentsel mekan içinde üretilen ortak kullanım alanlarıyla hem ihtiyaçları karşılamak hem de yeniden insanların birbirleriyle karşılaşıp konuşabilecekleri, birbirine yardım edebilecekleri, ürettiklerini paylaşabilecekleri komşuluk mekanları üretmektedir. Bu üretimin gerçekleştirileceği komşuluk mekanlarının ölçüde “mahalle” olarak belirlenmelidir.

Aslında yer yer bu tür ortak mekanlara şehirlerimizde rastlanılmaktadır. Bunun en iyi örneği taziye çadırları ya da evleridir. İlk olarak doğuya ait bir kültür olarak ortaya çıkan bu uygulama bugün ülkenin her tarafında görülebilmektedir. Aile üyelerinden birini kaybetmiş kişilerin cenaze sonrasında taziyeleri kabul etmesi büyük kentlerde kendi içinde zorluklar üremektedir. Çoğu kez küçük evler gelen misafirlere yetmemekte daha büyük mekanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Taziye çadırları ya da evleri bu ihtiyacı karşılayan önemli mekanlardır.

Bu çalışmada sözü edilen ortak kullanım mekanlarının da temel amacı bu olmalıdır. Ancak bunun sosyal bir dışlanılmışlık üretmemesi için bu tür mekanlara giriş ve çıkışın sınırlandırılması gerektiğini belirtmek gereklidir.

Bu bağlamda İmar Yasasında yakın tarihlerde yapılan bir değişikliği de belirtmek gerekmektedir. 1985 tarihli 3194 sayılı İmar Yasasının 18. Maddesi hükmüne göre “Belediyeler veya valiliklerce düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların dağıtımı sırasında bunların yüzölümürenden yeteri kadar saha”, düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürmeleri için gerekli miktar olarak ayrılmakta ve buna düzenleme ortaklık payı denmektedir. Yasanın ilk metninde düzenleme ortaklık payının alınmasının gereklisi düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışlarına bağlanmışken yasada 2019 yılında 7181 sayılı kanunla yapılan değişiklik sonrasında düzenleme ortaklık payının gereklelerine, değer artışı yanında “düzenele alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürmeleri için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi” gereklisi de eklenmiştir. Yine maddenin devamında bu umumi hizmet alanları sayılmıştır. Yasanın önceki halinde bu yerler Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karrakol olarak sayılmışken, yasanın yeni halinde bunlara Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, pazar yeri, semt spor



alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, resmi kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları gibi umumi hizmet alanları eklenmiştir.

2018 yılında 11. Kalkınma Planı hazırlanından kısa süre sonra mahallelinin ortak kullanım alanı olarak semt spor alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, ağaçlandırma alanı ve mesire alanı gibi yerlerin yasa metni içine girmiş olması iradenin planda öngörülen hedeflere yönelik hızlı bir politika oluşturma süreci olarak görülmelidir.

### **Özgün Mahalle Sertifikası ve Medeniyeti Yaşatan Şehir Beratları**

11. Kalkınma Planı mahalle planı vurgusuyla olduğu kadar kentleşme kültürüne ilişkin yer verilen yeni önerileriyle de dikkat çekmektedir. Bunlardan biri de özgün mahalle sertifikası ve medeniyeti yaşatan şehir beratlarıdır.

Medeniyeti yaşatan şehir beratlarının 2023 yılına kadar 26 şehir tarafından alınması öngörlülmüştür. Planda açıklama yapılmamasına karşın 26 şehrin 26 Kalkınma Ajansı Bölgesi düşünlerek belirlendiğini söyleyebiliriz. Başka bir deyişle bu beratlar düzey 2 de tanımlanmıştır.

Özgün mahalle sertifikası alacak yerleşim yeri sayısı ise 81 olarak belirlenmiştir. Kalkınma Planında en azından her bir için bir mahallenin bu sertifikayı alması düşünüldüğü söylenebilir. Ancak sertifika alacak mahalle sayısını 81 olan İl sayısının sınırlamak kanırmızca yanlış bir değerlendirme olmuştur. Çünkü hemen hemen her şehrimizde bu sertifikayı almaya hak kazanabilecek mahalleler olacaktır. Hatta bazı şehirlerde bu mahalleler birden fazla da olacaktır. Planın yaklaşımını öncelikli hedef olarak görmek ve özgün mahallesi olan şehirler yerine, doğrudan hedeflenen özgün mahalle sayılarının belirlenmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı söylenebilir.

Kalkınma Planında medeniyeti yaşatan şehir beratları ve özgün mahalle sertifikaları için altlık hazırlanacağını belirtmiştir. Bu noktada söylenebilecek önemli bir uyarı belki de sakin kentlerde düşülen hatalara düşülmemesi olacaktır. Uluslararası bir değeri olan sakin kent beratları için de geçmiş yıllarda pek çok ilçe başvuruda bulunmuş, bunlardan bir kısmı bu beratı almış ancak sonrasında yaşanan gelişmeler kentin beratımasına sebep olan özelliklerinin yavaş yavaş ortadan kalkmasına sebep olmuştur. Sakin kent iddiası ile başlayan süreç turizm cenneti olma idealiyle sürdürmüştür sonuçta kentlere sakin karakterini veren niteliklerin kaybıyla sonuçlanmıştır. Benzer hatalara planın öngördüğü berat ve sertifikalarda düşülmemesi önemli olacaktır.



## Sonuç

Türk kentleri son yetmiş yılda hızlı nüfus artışı ve artan göçlerle birlikte fiziksel olarak büyümeye karşı sosyolojik anlamda bir kentlilik bilinci üretememiştir. Son yıllarda bu konu akademisyenler, yerel politikacılar ve siyasetçilerin en çok tartışıtığı konulardan biri olmuştur. Bu tartışmalar son birkaç yıldır ise doğrudan Cumhurbaşkanlığı makamı tarafından dile getirilmeye başlanmıştır. Tartışmalar ağırlıklı olarak yatay mimari ekseninde, kentin fiziksel büyümesine ait bir çerçevede tartışılıyor olsa da aslında tartışmaların diğer ucu kentin sosyolojisine çıkmaktadır. Kentin sosyolojisi denildiğinde ise akla gelen ilk konu mahalle olmaktadır.

Nitekim 11. Kalkınma Planında da bu doğrultuda mahalleye geniş bir yer ayrılmış ve planlanmadan, güvenliğe, kentsel erişilebilirlikten, kentsel veri altyapısına kadar pek çok konuya ilişkin kamusal politikalar mahalle ölçüğünde tanımlanmıştır. Bu, mahalleyi bir kentsel sürdürülebilirlik projesi olarak görme yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın fiziksel sürdürülebilirlik kısmı yerleşim birimi boyutunu, sosyal sürdürülebilirlik kısmı ise komşuluk birimi boyutunu oluşturmaktadır.

Şüphesiz ki Endüstri 4.0 olarak adlandırılan yeni sanayi devriminin tüm değer yargılarını değiştiren, tüm eski kültürel yapıları parçalayan yeni kültüründen en fazla etkilenen alanların başında kentleşme gelmektedir. Bu süreci engellemek mümkün görünmemektedir. Ancak bu yeni paradigmaya boyun eğmek anlamına da gelmemelidir. Değişimi ve değişimin ürettiği kültürü veri kabul ederek bu yeni dünyanın içinde eski kültüre ait ve bizim parçamız olan bazı geleneklerin, biçimlerin, uygulamaların yaşatılması gerekmektedir. Bu ise geçmişin bugün de işlevsel olan parçalarının yeni dünyanın ruhuna uygun bir şekilde yeniden inşası ile mümkün olabilecektir. Bu çalışma içinde örnek teşkil edebilecek bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunlar yaşanabilir şehirler kurma yolunda mikro düzeydeki adımlar olarak değerlendirilmelidir.



#### KAYNAKÇA

1. Arikboğa, E. (2000). Boşluk Doldurucu ve Aracı Kurum: Mahalle Muhtarlığı. Yerel Yönetimler Sempozyumu, Ankara: TODAİE YYAEM.167-176.
2. Şahin, Y., ve Asarkaya, S. (2019). Mahalle Muhtarlığı Kurumunun Tarihi Gelişimi. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(3), 23-32.
3. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı.